

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 463/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Igorom Gažíkom, Bojnická cesta 7, Prievidza, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Sd 446/2005 a jeho uznesením zo 6. mája 2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 89/2013 a jeho uznesením z 20. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. novembra 2014 faxom a 13. novembra 2014 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Sd 446/2005 a jeho uznesením zo 6. mája 2013

(ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 89/2013 a jeho uznesením z 20. augusta 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že *«Podaním zo dňa 20. 04. 2004 som sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutí sociálnej poisťovne o invalidnom dôchodku a jeho výške a zrušenia rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 So 146/2001. Uvedené podanie som podala na Najvyšší súd SR v Bratislave. Vec bola postúpená na Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý konanie viedol pod sp. zn.: 20 Sd 218-04. V konaní sa riešila otázka výšky môjho dôchodku, keď pôvodne mi bol priznaný plný invalidný dôchodok z psychiatrických dôvodov s tým, že tento stav je trvalý a do budúca sa nedá očakávať jeho zlepšenie, skôr zhoršenie. Neskôr z iných zdravotných dôvodov mi bol uvedený dôchodok zmenený na čiastočný invalidný a neskôr mi bol priznaný starobný dôchodok. Nesúhlasila som s prekvalifikovaním na čiastočný invalidný dôchodok a s následným nesprávnym výpočtom výšky starobného dôchodku.*

Je pravdou, že listom zo dňa 23. 01. 2006 som návrh na začatie konania zobrala späť a konanie žiadala zastaviť (úvodný odstavec), ale už na druhej strane podania som uvádzala, že uvedené výpočty mojich dôchodkov ma neuspokojili a preto nemôžem žiadať o zastavenie konania, lebo by som išla sama proti sebe (2. strana alinea 2). Následne 14. 02. 2006 som zaslala ďalšie listiny k predmetnému konaniu. Následne dňa 13. 03. 2006 bolo konanie, vedené už na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn.: 18 Sd/447/2005-18, zastavené. Následne listom zo dňa 28. 03. 2006 som zobrala opätovne späť svoj návrh zo dňa 27. 05. 2004 o preskúmanie rozhodnutia z 27. 05. 2004 (podotýkam, že návrh na súd som podala dňa 20. 04. 2004. To znamená, že návrh zo dňa 20. 04. 2004 nemohol smerovať proti rozhodnutiu z 27. 05. 2004.

Následne 29. 03. 2006 som podala odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu o zastavení konania. Dňa 03. 10. 2006 som splnomocnila svojho manžela, aby ma zastupoval na pojednávaní dňa 05. 10. 2006 (splnomocnenie bez označenia súdu a bez označenia čísla konania, resp. označenia merita prejednávanej veci). Zároveň v podaní zo dňa 05. 09. 2006 som poukázala na svoju psychiatrickú diagnózu. Na pojednávaní dňa 05. 10. 2006 predstúpil, pán [REDAKOVANÉ], môj zástupca – manžel, ktorý sa vo veci

podaného návrhu nevedel vyjadriť a nevedel o čo sa jedná (zápisnica z pojednávania, str. 2, 5. odstavce). Následne súd vydal uznesenie, ktorým pojednávanie odročil na neurčito s tým, že som mala byť vyzvaná na doplnenie svojho návrhu, aby som presne označila, ktoré rozhodnutie napádam a ktoré má byť predmetom preskúmania s poučením o zastavení konania. Následne 26. 02. 2007 ma vyzval Krajský súd v Trenčíne, aby som špecifikovala, čo je mojim predmetom konania, nakoľko nie je jasné, čo je predmetom návrhu, ktorý som zobrala späť, nakoľko sú tu rôzne rozhodnutia, ktoré uvádzam. Následne dňa 11. 03. 2007 môj manžel vysvetľuje okolnosti doručovania písomností, že uvedené listiny nie sú odvolaním, ale je to len príloha. Má sa jednať nie o odvolanie, ale o vyjadrenie k uzneseniu. Vysvetľuje, že toto odvolanie nie je odvolaním, zároveň však vysvetľuje, že toto odvolanie musí byť súčasťou spisu, lebo inak by nespĺňalo podmienky na začatie konania. „Nežiadajte teda, aby vzala späť podanie, ktoré nepodala. Trváme naďalej na svojich požiadavkách z 10. 02. 2007. Žiadam, aby ste v nevyhnutných prípadoch kontaktovali mňa, jej zástupcu, a nie manželku. Ak Vaše ďalšie písomnosti budem považovať za bezpredmetné, nebudem na ne reagovať“ (list z 11. 03. 2007 písaný mojim manželom). Dňa 04. 05. 2007 som podala návrh na bezplatné pridelenie obhajcu tak, ako sme žiadali s manželom už v liste zo dňa 10. 02. 2007 a manžel listom z 11. 03. 2007. Zároveň sme uviedli, že nemáme finančné prostriedky na úhradu právneho zastúpenia...

... Krajský súd v Trenčíne rozhodnutím v konaní sp. zn. 18 Sd/447/2005 (podľa súdu konanie o starobný dôchodok, pričom sa tu zrejme jednalo i o invalidný dôchodok) a zároveň skoršie konanie 18 Sd/446/2005 malo riešiť otázku invalidného dôchodku a ako sa zdá, neriešila sa otázka ničoho, (uznesenie NS SR z 20. 08. 2014, odôvodnenie, 1. ods.)...

Proti uvedenému uzneseniu som podala 28. 08. 2008 odvolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30. 04. 2009 v konaní 9 So/228/2008 uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zrušil...

Krajský súd v Trenčíne uvedené konanie 02. 02. 2011 uznesením zastavil... Proti uvedenému rozhodnutiu som podala odvolanie, v ktorom som namietala obsah uznesenia, dátumy uvádzané v uzneseniach, zmätočnosť konaní vedených pod sp. zn. 18 Sd/446/2005 a pod sp. zn. 18 Sd/447/2005. Najvyšší súd poukázal na to, že Okresný súd Prievidza, kde som mala byť vypočutá ma nesprávne predvolal vo veci predčasného starobného dôchodku

a preto moja obrana spočívajúca v tom, že beriem späť konanie o predčasný starobný dôchodok, o ktorý som nikdy nepožiadala bola správna...

Krajský súd v Trenčíne uznesením z 15. 03. 2012 mi ustanovil opatrovníka, manžela [REDAKOVANÉ]. Proti tomuto som podala v zákonnej lehote odvolanie a nesúhlasila som s ním. Poukázala som na to, že vec je taká zamotaná, že by sa z nej nikto nevymotal. Odvolanie podpísal i ustanovený zástupca s tým, že súhlasí s jeho obsahom. Napriek uvedenému najvyšší súd rozhodol uznesením zo dňa 28. 11. 2012 a potvrdil ustanovenie môjho manžela ako môjho zástupcu...

Následne bolo celé moje podanie odmietnuté, a to rozhodnutím krajského súdu v Trenčíne zo dňa 06. 05. 2013. čo bolo potvrdené najvyšším súdom a napadnutým rozhodnutím zo dňa 20. 08.2014...».

Namietané porušenie práv sťažovateľka odôvodňuje takto:

„Poukazujem na to, že súdy Slovenskej republiky na to, aby odmietli moje podanie – návrh na začatie konania – na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu rozhodovali viac ako 10 rokov (20. 04. 2004 – 20. 08. 2014). Mám za to, že uvedená doba je neprimerane dlhá, obzvlášť, keď súdy v merite veci ani nekonali, resp. konať nemohli, keďže sa jednalo len o odstránenie väd návrhu na začatie konania. Počas tohto obdobia prebehlo i ďalšie konanie na Krajskom súde v Trenčíne v dôchodkových veciach ako i bolo vydaných viacero rozhodnutí odporcu – sociálnej poisťovne v dôchodkových veciach či už starobného alebo invalidného dôchodku. Uvedeným postupom, ktorý je žiaľ na území Slovenskej republiky štandardný, sociálna poisťovňa svojim množstvom rozhodnutí nastolila takú skutkovú právnu situáciu, ktorej som sa nebola schopná brániť.

V súdnych konaniach, resp. osobitne v konaní 18 Sd/446/2005 mi nebol ustanovená právny zástupca z radov advokátov i keď; bolo celkom zrejmé, čo konštatoval krajský aj najvyšší súd, že nie som schopná sa sama zastupovať v konaní pred súdom a vybavovať si svoje záležitosti. O to viac zaráža fakt, že pôvodne Najvyšší súd Slovenskej republiky sa prikláňal k názoru, že je potrebné mi ustanoviť zástupcu z radov advokátov. Tak isto súdy mali vedomosť o súdnom spore vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 18 Sd/447/2005, v ktorom mi bola ustanovená zástupkyňa, [REDAKOVANÉ], ktorý skončil veľmi rýchlo a bezproblémovo práve s ohľadom na právne zastúpenie. Takto v prvom rade

moju obranu práv na súde v konaní 18 Sd/446/2005 nikto nezastával, nakoľko bolo zrejmé z písomných podaní a zo zastupovania na pojednávaní dňa 05. 10. 2006, že môj manžel nie je na to spôsobilý. Samotné odvolanie proti jeho ustanoveniu do funkcie podpísal i on sám. Napriek tomu, proti môjmu súhlasu, proti jeho súhlasu mi bol ustanovený, nevedel ma riadne zastupovať, čo nakoniec vyplývalo aj z toho, že nie je žiaden právnik. Týmto boli porušené všetky moje procesné práva.

Došlo i k porušeniu mojich ďalších práv, keď v konaní o dôchodok som nebola riadne zastúpená a mysliac si, že ma zastupuje vo všetkých konaniach ďalej už [REDAKOVANÉ] (ako som to pôvodne tvrdila i v konaní o ktorom sa vedie sťažnosť), potom sociálna poisťovňa vydala rozhodnutie tak, ako sa jej to hodilo bez toho, že by som sa mohla brániť. Bolo potrebné zabezpečiť mi právne zastúpenie aj v týchto veciach.

Slovenská republika prostredníctvom svojich štátnych orgánov porušila moje práva nakoľko bolo jednané so mnou bez toho, že by som sa dokázala relevantným spôsobom brániť a neboli mi ustanovení právni zástupcovia v konaniach, ktorých sa ma to týka, resp. bol mi ustanovený manžel, ktorý nespĺňal náležitosti riadneho obrancu mojich práv. Uvedené bolo známe súdom ako i sociálnej poisťovni a napriek tomu konali tak, ako konali.

Na základe uvedených skutočností domáham sa vyslovenia porušenia mojich práv. prietiahmi v konaní a neustanovením mi právneho zástupcu. To, že som sa v konaní nedomáhala prietahov v konaní vyplýva z mojej neznalosti práva a najmä z toho, že ako konštatovali správne krajský aj najvyšší súd, že som sa nevedela riadne zastúpiť ako i môj manžel.

V tejto súvislosti poukazujem na porušenie čl. 35 ods. 3 Ústavy SR: čl. 39 ods. 1 a 2 Ústavy SR, podľa ktorej štát má v primeranom rozsahu hmotne zabezpečiť občanov, ktorí nie z vlastnej viny nemôžu právo na prácu vykonávať. Tak isto má sa postarať o primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu ako aj pri strate živiteľa. Každý, kto je v hmotnej núdzi má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných potrieb. Z toho potom vyplýva i právo v rámci občianskeho konania na zastúpenie v konaní i zástupcu z radov advokátov.

Na základe uvedeného mám za to, že boli porušené moje ústavné práva tak, ako je uvedené nižšie v oblasti sociálneho zabezpečenia, keď čiastky, ktoré mi boli priznané, nezodpovedajú tomu, na čo mám nárok a moja ochrana nebola v tomto konaní žiadnym

spôsobom zabezpečená, to znamená, že som sa nemohla riadne brániť proti jednostrannému rozhodovaniu odporcu – sociálnej poisťovne.»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľky na sociálne zabezpečenie podľa čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivý proces podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a prerokovaním veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 6. 5. 2013 sp. zn. 18 Sd/446/2005 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 08. 2014 vo veci vedenej pod sp. zn. 9 So/89/2013, bolo porušené.

... Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 08. 2014 vo veci vedenej pod sp. zn. 9 So/89/2013 a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

... Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľke nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 € a nahradiť mu trovy konania a právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. Igora Gažika vo výške 340,90 EUR v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením odmietnuť bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Sd 446/2005 a jeho uznesením zo 6. mája 2013

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán

verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti uzneseniu krajského súdu zo 6. mája 2013 bolo prípustné odvolanie, ktoré sťažovateľka podala a rozhodol o ňom najvyšší súd napadnutým uznesením z 20. augusta 2014. Právomoc najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, ktorú tento uplatnil na základe odvolania podaného sťažovateľkou, vylučuje, aby rozhodoval ústavný súd, preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 89/2013 a jeho uznesením z 20. augusta 2014

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Najvyšší súd ako odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia z 20. augusta 2014, ktorým potvrdil napadnuté uznesenie krajského súdu, svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Napadnutým uznesením krajský súd odmietol návrh z 20. apríla 2004, ktorým sa navrhovateľka domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutí odporkyne o invalidnom dôchodku a jeho výške a zrušenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3So 146/2001. Z odôvodnenia vyplýva, že na Krajskom súde v Trenčíne sa viedli súbežne dve konania, a to pod sp. zn. 18Sd/447/2005, o starobný dôchodok (uvedené konanie bolo právoplatne skončené) a pod sp. zn. 18Sd/446/2005, o invalidný dôchodok. Krajský súd zistil, že navrhovateľke bol rozhodnutím odporkyne zo dňa 29.07.1998 odňatý invalidný dôchodok od 08.09.1998 a následne rozhodnutím zo dňa 27.07.1998 priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Obidve rozhodnutia boli predmetom preskúmania krajským súdom aj odvolacím súdom a sú právoplatné. Následne v roku 2002 bol rozhodnutím odporkyne zo dňa 07.08.2002 priznaný navrhovateľke invalidný dôchodok, ktorý jej bol rozhodnutím zo dňa 27.05.2004 odňatý z dôvodu, že jej bol rozhodnutím zo dňa 08.05.2004 od 27.11.2002 priznaný starobný dôchodok. V konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 18Sd/447/2005, boli tieto rozhodnutia zrušené rozsudkom zo dňa 24.09.2007 z dôvodu ich nepreskúmateľnosti. Odporkyňa citovaný rozsudok realizovala vydaním rozhodnutí zo dňa 08.11.2007 I. o priznaní starobného dôchodku od 27. novembra 2002 v sume 3 696 Sk mesačne a II. o odňatí invalidného dôchodku od 8. júla 2004, ktoré sú

právoplatné. Vo veci vedenej pod sp. zn. 18Sd/446/2005 (o invalidný dôchodok) bol uznesením zo dňa 15.03.2012 navrhovateľke, vzhľadom na jej nepriaznivý zdravotný stav a nejasné podania, ustanovený opatrovník v osobe jej manžela [REDAKOVANÉ]. Ani súdom ustanovený opatrovník však nevedel pred súdom riadne vysvetliť, čoho sa domáha, a ktoré konkrétne rozhodnutie odporkyne žiada preskúmať. Z toho dôvodu krajský súd návrh navrhovateľky podľa § 250p veta prvá O. s. p. odmietol a súčasne rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu konania.

Navrhovateľka, zastúpená opatrovníkom proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom namietala okrem nesprávneho čísla konania, aj obsah uznesenia, v ktorom sú nepravdivé, skreslené a zavádzajúce informácie. Podľa jej názoru nevyriešené zostalo odvolanie proti rozhodnutiu o priznaní starobného dôchodku z 8. mája 2004.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 250m ods. 1 O. s. p. konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

Podľa § 250p O. s. p. ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napadá rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Z obsahu spisov jednoznačne vyplýva, že v konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 18 Sd/446/2005, sa navrhovateľka domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutí odporkyne o invalidnom dôchodku a jeho výške a zrušenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 So 146/2001. Preskúmanie rozhodnutia z 8. mája 2004 o starobnom dôchodku bolo predmetom preskúmania v konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 18 Sd/447/2005, ktoré bolo právoplatne skončené.

Navrhovateľka na výzvy súdu, a ani súdom ustanovený opatrovník pri vypočutí na pojednávaní na Krajskom súde v Trenčíne dňa 11. februára 2013 neoznačili, ktoré konkrétne rozhodnutie o invalidnom dôchodku žiada preskúmať. Manžel navrhovateľky ako jej opatrovník uviedol, že za nedoriešenú považujú zmenu invalidného dôchodku

na čiastočný invalidný dôchodok v roku 1998 a trvajú na tom, aby bol navrhovateľke vrátený plný invalidný dôchodok.

Z dávkového spisu odporkyne mal aj odvolací súd za preukázané, že rozhodnutia odporkyne o invalidnom dôchodku navrhovateľky vydávané odporkyňou v období rokov 1978 až 2004 sú právoplatné, nemôžu byť predmetom súdneho prieskumu na základe návrhu navrhovateľky z 20. apríla 2004.

Rozhodnutia odporkyne z 29. júla 1998 o odňatí invalidného dôchodku navrhovateľky od 8. septembra 1998 a rozhodnutie odporkyne z 27. júla 1998 o priznaní čiastočného invalidného dôchodku od 8. septembra 1998 boli predmetom súdneho konania vedeného na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 12S 106/99 a rozsudkom z 9. januára 2001, č. k. 12 S 106/99-35 boli potvrdené. Uvedený rozsudok bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2001, sp. zn. 3 So 146/2001, potvrdený ako vecne správny. Preskúmanie uvedených rozhodnutí o invalidnom a čiastočne invalidnom dôchodku navrhovateľky teda už nemôže byť predmetom preskúmania súdom, keďže mu bráni prekážka právoplatne rozhodnutej veci.

Z obsahu spisu, ani z návrhu navrhovateľky a jej odvolania voči uzneseniu krajského súdu nevyplýva, že by odporkyňou bolo vo veci vydané rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania súdom na základe včas podaného opravného prostriedku.

Krajský súd preto nepochybil, keď podanie navrhovateľky z 20. apríla 2004 odmietol.

Najvyšší súd preto napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 219 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.“

Ústavný súd nepovažuje právne závery najvyššieho súdu v spojení s právnymi závermi krajského súdu za arbitrárne. Ústavný súd tiež konštatuje, že najvyšší súd v spojení s krajským súdom svoje právne závery primerane odôvodnili, tieto závery preto nie sú zjavne neodôvodnené. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s uznesením krajského súdu ako súdu prvého stupňa predstavuje dostatočný podklad na výrok uznesenia najvyššieho súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie krajského súdu ako vecne správny.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 20. augusta 2014. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu v spojení s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad relevantných právnych predpisov aplikovaných na vec sťažovateľky najvyšším súdom ako odvolacím súdom v spojení s krajským súdom ako súdom prvého stupňa takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd nezistil ani také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vysloviť porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 35 ods. 3 a čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a najvyššieho súdu v označených konaniach ústavný súd uvádza, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd ochranu tomuto základnému právu poskytuje len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, II. ÚS 175/2015). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie označených práv v čase, keď konania v súvislosti, s ktorými spája porušenie svojich práv v predmetnej veci už boli právoplatne skončené. Predmetné konania boli právoplatne skončené 9. septembra 2014, pričom sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až 10. novembra 2014. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a najvyššieho súdu v označených konaniach, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016